

### متن پرسش

با سلام: مسئله معیار در مباحث معرفت شناسی چگونه قابل حل است؟ بنظر می رسد این مسئله دوری لاینحل است در یکی از مقالات در توضیح این مسئله اینگونه آمده است: در حوزه معرفت شناسی، با اساسی ترین و مبنایی ترین پرسش های فلسفی مواجهیم؛ پرسش هایی که مربوط به اصل معرفت و شناخت می باشند. مسائلی نظیر ماهیت معرفت، امکان معرفت، منابع معرفت، انواع و اقسام معرفت، مباحث مربوط به باور، صدق، توجیه و مانند آن، شاکله اصلی این رشته فلسفی را تشکیل می دهند. در این میان، مسئله تعیین معیار معرفت از اهمیت خاصی برخوردار است. این مسئله به نوبه خود با مسئله دیگری به نام مسئله «تعیین قلمرو و محدوده معرفت» گره خورده و ارتباط تنگاتنگی با آن دارد. به نظر می رسد پاسخ دادن به هر یک از این دو مسئله متوقف بر دیگری است. بدون دانستن قلمرو معرفت نمی توان معیاری برای آن یافت. ابتدا باید موارد جزئی معرفت را بشناسیم تا بتوانیم با تشخیص ویژگی های مشترک آنها معیار عامی برای سایر موارد تدارک نماییم. اما از سوی دیگر، بدون به کار بردن یک معیار و ملاک صحیح نمی توان موارد معرفت را تشخیص داد. بنابراین، به نظر می رسد دچار یک دور هستیم. بررسی و نقد مسئله معیار از دیدگاه چیزلم / جواد عابدینی

### متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: این نکاتی که می فرمایید مربوط به علم حصولی است و معرفت نفس، علمی است حضوری، که به قول ارسطو: «قیاساتها معها». لذاست صاحبان این علم می فرمایند: «تو پای به راه در نه و هیچ می پرس / خود راه بگویدت که چون باید رفت». موفق باشید